

Energetická gramotnost: jak se orientovat v pojmech

Praha 25. června 2026 – Porozumět smlouvě nebo vyúčtování za elektřinu nebo plyn neznamená jen vědět, kolik bude nutné zaplatit. Skutečná znalost spočívá v pochopení mechanismů, které cenu tvoří. Energetika dnes používá řadu pojmů, které mohou na první pohled působit složitě. Právě jejich pochopení ale pomáhá dělat lepší rozhodnutí a vybrat si produkt odpovídající skutečným potřebám.

Úplným základem je rozlišení dvou stran, se kterými jako odběratelé přicházíte do kontaktu. **Dodavatel** je obchodník s energiemi, kterého si můžete vybrat a kterému platíte za samotnou elektřinu nebo plyn. **Distributor** provozuje distribuční soustavu (vedení nebo plynovod) ve vašem regionu a jeho změna možná není.

Dvě složky, které se hodně liší

Dodavatel je zároveň ten, který určuje **obchodní složku ceny**, a právě v ní se jednotlivé nabídky nejvíce liší. **Distribuční složka** představuje platbu za dopravu energie do místa odběru – např. k vám domů. Tuto část ceny pro zjednodušení určuje stát prostřednictvím **Energetického regulačního úřadu (ERÚ)** a její výši váš dodavatel nemůže nijak ovlivnit. Peníze z ní financují provoz, údržbu a rozvoj distribučních a přenosových soustav i další regulované činnosti v energetice, čímž je zajištěná stabilita celé sítě.

Podle **Viktora Procházky, zástupce ředitele společnosti Yello v České republice**, je základem energetické gramotnosti vědět, že ani ten nejlevnější dodavatel nepohne s distribuční částí. *„Stává se, že zákazníci často srovnávají nesrovnatelné, protože si ne zcela uvědomují, že vyúčtování za energii obsahuje položky, které jsou pro všechny v daném regionu stejné,“ vysvětluje.*

Nepřehlížejte stálý měsíční plat

Kromě ceny za odebranou energii obsahuje každé vyúčtování také **stálý měsíční plat**. Je to pevná částka, kterou hradíte svému dodavateli bez ohledu na to, kolik energie skutečně spotřebujete. Platíte ji i v případě, že je vaše spotřeba nulová, například na chatě mimo sezónu. Právě tento poplatek může výrazně ovlivnit celkovou cenu, například u garáží s vlastním s odběrem, který je extrémně nízký.

Někteří dodavatelé totiž mohou lákat na velmi nízkou cenu za kilowatthodinu, ale rozdíl si vykompenzují právě vysokým měsíčním paušálem. V takovém případě se může konečný účet paradoxně prodražit více než u nabídky, která má dražší samotnou energii, ale nižší stálý poplatek. *„V Yello radíme, aby si odběratelé vždy spočítali celkový náklad, nejen cenu za energii. Někdy totiž lákavě nízká cena za komoditu v kombinaci s vysokým měsíčním poplatkem nemusí být vhodná pro každého,“ vyzdvihuje Viktor Procházka.*

Vyberte si mezi jistotou a rizikem

Při podpisu smlouvy se nejčastěji setkáte se třemi modely. **Fixace ceny** znamená závazek, že po sjednanou dobu, obvykle na jeden až tři roky, se vaše cena za odebranou kilowatthodinu nezmění. Funguje jako štít proti výkyvům na trhu, takže vás nemusí trápit, když ceny na burze rostou. Je ale potřeba počítat s tím, že i v době, kdy ceny klesají, zůstáváte na své původní úrovni až do konce smlouvy. Samozřejmě nesmíte zapomenout na to, že fixace ceny se týká obchodní složky.

Smlouva na dobu neurčitou nabízí největší svobodu, protože ji můžete kdykoliv vypovědět, obvykle s tříměsíční výpovědní lhůtou. Cena se však může měnit v čase podle aktuální strategie dodavatele. **Spotová cena** pak odráží okamžitý stav na burze a u elektřiny se mění každou čtvrt hodinu podle cen na denním trhu, což se následně promítá do ceny zákazníka se spotovým produktem. Tento model může být velmi levný v době přebytku energie, ale přenáší veškeré riziko na zákazníka. Pokud se trh rozkolísá vlivem nepředvídatelných okolností (pandemie, energetická krize, válečné konflikty, nedostatek ropy atd.), cena může vyskočit na násobky běžných hodnot během jediného dne.

Spotové ceny vyžadují aktivní přístup. „*Pro běžného odběratele bez automatizovaných technologií a chytrého řízení, které by dokázaly spínat spotřebiče v nejlevnějších hodinách nebo nabíjet baterie k použití v těch drahých, může být spot spíše zdrojem cenové nejistoty než úspor,*“ **vysvětluje Viktor Procházka**. Fixace tak stále zůstává nejbezpečnější cestou pro ty, kteří chtějí mít své náklady pod kontrolou, bez starostí a dalších vynaložených nákladů na technologie.

Vnímejte technické detaily svého odběrného místa

Aby byly energie srozumitelné, je potřeba znát i technické parametry, které cenu ovlivňují každý měsíc. **Vysoký a nízký tarif (VT/NT)** určují časová pásma, ve kterých odebíráte elektřinu. Nízký tarif, dříve známý jako noční proud, umožňuje odebírat elektřinu za nižší cenu ve vybraných hodinách podle distribuční sazby a ceníku dodavatele. Abyste mohli noční proud využívat, musí váš odběr splňovat předem stanovené technické vlastnosti (např. využívat ohřev vody).

Klíčovou roli hraje také **jistič**, což je zařízení omezující maximální možný odběr proudu v jeden okamžik. Čím silnější jistič máte, tím vyšší je pravidelný měsíční poplatek v distribuční části ceny, a proto se vyplatí mít jeho hodnotu nastavenou podle skutečných potřeb domácnosti.

Pro jakoukoliv komunikaci s dodavatelem (i při jeho změně) a distributorem jsou pak zásadní **kódy EAN a EIC**. Oba kódy slouží k jednoznačné identifikaci odběrného místa – EAN u elektřiny, EIC u plynu.

Počítejte s budoucím vlivem povolenek

TISKOVÁ ZPRÁVA / PRESS RELEASE

Velkým tématem budoucnosti jsou **emisní povolenky**, což jsou poplatky za vypouštění oxidu uhličitého do ovzduší. Dosud se týkaly především velkých elektráren a průmyslových podniků, což se v cenách pro domácnosti projevovalo nepřímo. Systém ETS2 má podle současné evropské legislativy začít fungovat v roce 2027 a rozšíří obchodování s emisními povolenkami na vytápění budov a silniční dopravu. Současně však pokračují politické debaty o jeho podobě i zmírnění dopadů na domácnosti.

„Tento faktor v budoucnu ovlivní cenu plynu bez ohledu na to, jak levný bude samotný plyn na burze. U dlouhodobých smluv a úvah o vytápění je nutné brát tento budoucí náklad v potaz a nenechat se zlákat nabídkami, které ignorují legislativní vývoj,“ upozorňuje Viktor Procházka. Stabilní dodavatel by měl být schopen zákazníka na tyto změny připravit s dostatečným předstihem.

Sledujte strukturu svých plateb

Závěrečnou kapitolou energetické gramotnosti je pochopení samotného toku peněz. **Zálohy** nejsou konečnou cenou, ale pouze odhadem vaší budoucí spotřeby rozloženým do pravidelných plateb. Správně nastavená záloha by měla pokrýt očekávanou spotřebu tak, aby při závěrečném vyúčtování nedocházelo k vysokým nedoplatkům. S tím vám může pomoci váš dodavatel, ale je potřeba, abyste s ním dobře prodiskutovali minulou fakturovanou spotřebu a zároveň budoucí požadavky. Pokud si například pořídíte vyhřívaný bazén, je vysoce pravděpodobné, že za energie utratíte více, a stojí za to si zvýšit zálohy.

Přeplatek (vratka) vzniká, jestliže jste na zálohách zaplatili více, než jste skutečně spotřebovali. To však nutně neznamená, že máte levnou energii, ale pouze to, že vaše zálohy byly nastaveny výš oproti reálné spotřebě.

„Skutečným cílem vzdělávání v energetice je, aby lidé rozuměli těmto základním stavebním kamenům a dokázali si vybrat produkt, který jim umožní klidně spát, nebo aby věděli, na co se ptát svého dodavatele,“ zakončuje Viktor Procházka.

##

Pro další informace kontaktujte agenturu bokem:

Pavel Gregor

agentura bokem s.r.o.

pavel@bokem.cz

+420 775 196 669

www.bokem.cz

##

TISKOVÁ ZPRÁVA / PRESS RELEASE

O Yello

Společnost Yello (www.yello.cz) je alternativní dodavatel energií v České republice. Založena byla v roce 2012 a od počátku na tuzemském trhu napomáhá desítkám tisíc klientů k férovým cenám. Jedná se o adaptaci úspěšného německého konceptu Yello Strom, který sází na jednoduchost a přímoučarost. Německé Yello je dceřinou společností třetího největšího dodavatele energií EnBW, česká verze Yello je součástí Skupiny PRE. Po startu v roce 2012, ve kterém začala s prodejem silové elektřiny, přidala hned v roce 2013 prodej zemního plynu. V roce 2019 spustila jedinečnou službu Férová baterie, která ukládá nespoteřovanou elektřinu k pozdějšímu využití.